

PROGRAMA ANALITICA

GVERNANȚA MULTI-NIVEL ÎN UNIUNEA
EUROPEANĂ

An III
RISE

Dr. Natalia Cugleșan

Guvernanța multi-nivel în Uniunea Europeană

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
Facultatea de Istorie și Filosofie
Anul universitar 2010-2011
Semestrul I

I. Informații generale despre curs, seminar, lucrare practică sau laborator

Titlul disciplinei: Guvernanța multi-nivel în Uniunea Europeană

Codul: HTR 3122

Numărul de credite: 6

**Locul de desfășurare: Facultatea de Istorie, Catedra de Istorie Contemporană și
Relații Internaționale**

Programarea în orar a activităților: Joi, 8-11, sala 112, Str. Napoca nr.11

II. Informații despre titularul de curs, seminar, lucrare practică sau laborator

Nume, titlul științific: Natalia Cugleşan, Dr.

Informații de contact: natalia_cuglesan@yahoo.com, natalia.cuglesan@cassoe.ro

Ore de audiență: Miercuri: 12-14, sala 305

III. Descrierea cursului

Integrarea europeană este un proces complex. Cum poate fi explicată evoluția instituțională a Uniunii Europene din anii '60 până în prezent? Este Uniunea Europeană o organizație internațională de tip interguvernamental sau supranațional (federalism, neo-funcționalism)? Democrația este o trăsătură fundamentală a Uniunii Europene. Poate fi apreciată UE drept o democrație consociațională? Una dintre cele mai recente abordări privind entitatea politică a Uniunii Europene, guvernanța multi-nivel, afirmă pluralismul actorilor implicați în procesul decizional. Cum se adoptă deciziile din perspectiva guvernanței multi-nivel? Aceste chestiuni vor fi abordate pas cu pas în cursul *Guvernanța multi-nivel în Uniunea Europeană*. Prima parte tratează principalele teorii ale integrării europene dezvoltate în literatură, din anii 60 până în zilele noastre. Partea a doua este dedicată analizei funcționării Uniunii Europene din perspectiva guvernanței multi-nivel. Cum poate fi explicat procesul decizional prin prisma participării actorilor supranaționali? Ce rol joacă actorii subnaționali și privați?

Obiectivele/Scopurile cursului

Principalul obiectiv al cursului este analiza critică a teoriilor integrării europene din perspectiva actorilor participanți în procesul decizional. Din acest punct de vedere, cursul își propune să ofere o dezbatere asupra celor mai importante abordări referitoare la entitatea politică

Guvernanța multi-nivel în Uniunea Europeană

a Uniunii Europene și să dezvolte cunoașterea asupra elaborării și implementării politicilor comunitare.

Obiectivele seminarului:

- Investigarea și analiza pe baza dezbaterilor a principalelor teorii ale integrării europene;
- Compararea rolului instituțiilor supranaționale din perspectiva federală și neo-funcțională, versus guvernanța multi-nivel;
- Identificarea diferențelor între abordarea guvernantei centrate pe stat și guvernanța multi-nivel;
- Examinarea democrației UE conform teoriei guvernantei versus democrația de tip consociațional;
- Analiza rolului actorilor supranaționali în procesul decizional;
- Analiza modului de implicare a actorilor subnaționali și privați în procesul decizional;
- Evaluarea impactului europeanizării asupra guvernantei din noile state membre UE.

Competențe dobândite

La finalizarea acestui curs studenții vor fi capabili:

- Să înțeleagă și să explice procesul integrării europene și natura entității politice a UE;
- Să elaboreze studii cu un nivel științific ridicat privind filosofia integrării europene promovată de fiecare dintre teoriile relevante în domeniu;
- Să opereze cu concepte cheie și să compare diversele teorii din perspectiva adecvantei cu practicile comunitare actuale;
- Să înțeleagă derularea procesului decizional din UE ca rezultat al contribuției actorilor reprezentativi : supranaționali, naționali, subnaționali și privați ;
- Să identifice contribuția diversilor actori la elaborarea și adoptarea unor politici și programe europene ;
- Să formuleze propuneri privind reformele necesare pentru eficientizarea guvernantei europene.

IV. Evaluarea didactică a studenților

Asimilarea cunoștințelor la disciplina *Guvernanța multi-nivel în Uniunea Europeană* se bazează pe activitatea desfășurată la cursuri și seminarii. Evaluarea didactică a studenților va cuprinde examinarea în cadrul sesiunii de iarnă, combinată cu evaluarea progresivă pe parcursul semestrului în cadrul seminariilor. Fiecare student va elabora câte o lucrare, a cărei tematică va fi aleasă de student dintre cele abordate la curs. Structura lucrării va cuprinde următoarele:

Guvernanța multi-nivel în Uniunea Europeană

1. Titlul;
2. Abstract,
3. Introducere;
4. Identificarea problemei de cercetare;
5. Cadrul teoretic;
6. Ipotezele de cercetare;
7. Revizuirea literaturii;
8. Rezultate;
9. Concluzii;
10. Bibliografie.

În conformitate cu structura anului academic, examinarea progresivă, prin activitatea studenților la seminarii, va reprezenta o pondere de 40% din nota finală. Pe categorii de elemente, nota finală va fi formată astfel:

- Prezența la seminar – 10%
- Activitatea la seminar – 20%
- Elaborarea eseu și recenzie – 10%
- Examen oral – 60%

V. Materiale folosite în cadrul procesului educațional specific disciplinei:

- materiale xerocopiate: cărți relevante și articole din reviste de circulație internațională;
- videoproiector
- laptop;
- prezentări powerpoint
- caiet de seminar

VI. Metode utilizate în cazul predării, al seminarului sau al lucrărilor practice:

Expunere clasică, argumentarea și prelegerea (în cadrul cursului),

Structura cursului

Partea I: Teoriile integrării europene și entității politice a Uniunii Europene

Guvernanța multi-nivel în Uniunea Europeană

Săptămâna 1: Interguvernamentalismul

Concepte cheie: tratatul interntional, suveranitate nationala, cooperare interguvernamentală

Bibliografie obligatorie:

1. Andrew Moravcsik, *The Choice for Europe: Social Purpose and State Power from Messina to Maastricht*. Ithaca, NY: Cornell University Press, 1998.
2. Ben Rosamond, *Theories of European Integration*. New York: Palgrave—St. Martin's Press, 2000, pp.130-156.
3. Michelle Cini, “Intergovernmentalism”, în: Michelle Cini(Ed.), *European Union Politics*, second edition, Oxford, Oxford University Press, 2007, pp.99-116.
4. Andrew Moravcsik, “Preferences and Power in the European Community: A liberal Intergovernmentalist Approach”, în: *Journal of Common Market Studies*, Vol.31, No.4, 1993, pp.473-524.
5. Andrew Moravcsik, ”Negotiating the Single European Act: National Interests and Conventional Statecraft in the European Community”, în: *International Organization*, Vol.45, Issue 1, 1991, pp.19-56.

Lecturi suplimentare:

6. Andrew Moravcsik and Frank Schimmelfennig, “Liberal intergovernmentalism”, în: Thomas Diez and Antje Wiener(Eds.), *European Integration Theory*, Oxford, Oxford University Press, 2009, pp.67-88.
7. Morten Egeberg, *Transcending Intergovernmentalism? Identity and role perceptions of national officials in the EU decision-making*, paper presented at the European Community Studies association Sixth Biennial International Conference, Pittsburgh, 2-5 June 1999.
8. Gabriela Dragan, *Uniunea Europeană între federalism și interguvernamentalism: politici comune ale Uniunii Europene*, București, Ed. ASE, 2005.

Săptămâna 2: Neofuncționalismul

Concepte cheie : spillover, elite supranationale, integrare politică

Bibliografie obligatorie:

Guvernanța multi-nivel în Uniunea Europeană

1. Ben Rosamond, *Theories of European Integration*. New York: Palgrave—St. Martin's Press, 2000, pp.50-73.
2. Carsten Stroy Jensen, “Neo-functionalism”, în: Michelle Cini(Ed.), *European Union Politics*, second edition, Oxford, Oxford University Press, 2007, pp.85-98.
3. Jeffrey C. Alexander and Paul Colomy, “Neofunctionalism Today: Reconstructing a Theoretical Tradition”, în: G. Ritzer(Ed.), *Frontiers of Sociological Theory*, Columbia University Press, 1990, pp. 33-67.
4. Lee McGowan, ”Theorizing European Integration: revisiting Neofunctionalism and testing its suitability for explaining the development of EC competition policy?”, în: *European Integration online Papers (EIOP)*, Vol.11, No.3, 2007, pp.1-19.

Lecturi suplimentare:

5. Liesbet Hooghe and Gary Marks, ” The Neofunctionalists were (almost) Right: Politicization and European Integration”, în: *Webpapers on Constitutionalism & Governance beyond the State*, No.5, 2005 pp.1-20.
6. Andrew Moravcsik, “The European Constitutional Compromise and the neofunctionalist legacy”, în: *Journal of European Public Policy*, Vol.12, No.2, 2005, pp. 349–386.
7. Finn Laursen, “Comparing Regional Integration Schemes: International Regimes or Would-be Politics”, în: Jean Monnet/Robert Schuman Paper Series Vol. 3 No. 8, 2003, pp.1-28.
8. Anne- Marie Burley and Walter Mattli, “Europe before the Court: A Political Theory of Legal Integration”, în: *International Organization*, Vol.47, No.1, 1993, pp.41-76.
9. David Mitrany, ”The prospect of integration: federal or functional”, in: *Journal of Common Market Studies*, Vol.4, No.6, 1965, pp.119-149.

Săptămâna 3: Federalismul

Concepte cheie: subsidiaritate, împărțire competențelor, supremația legii feerale

Bibliografie obligatorie:

1. David McKay, *Federalism and European Union. A political Economy Perspective*, Oxford, Oxford University Press, 1999, pp. 15-36 și pp.68-102.
2. Michael Burgess, “Federalism and Federation”, în: Michelle Cini(Ed.), *European Union Politics*, second edition, Oxford, Oxford University Press, 2007, pp.69-84.

Guvernanta multi-nivel în Uniunea Europeană

3. Vivien Schmidt, “Federalism and State Governance in the European Union and the United States: An Institutional Perspective”, in: Kalypso Nikolaidis & Robert Howse(Eds.), *The Federal Vision.*, Oxford, Oxford University Press, 2001, pp.335-353.
4. Ben Rosamond, *Theories of European Integration.* New York: Palgrave—St. Martin's Press, 2000, pp. 23-31.
5. Andreas Auer, “The constitutional scheme of federalism”, în: Alexander H. Trechsel (Ed.), *Towards a Federal Europe?*, Abingdon, Routledge Taylor & Francis Group, 2006, pp.19-31.
6. Michael Forsyth, “The political theory of federalism.The relevance of classical approaches”, în: Hesse, Joachim & Wright, Vincent (Eds.), *Federalizing Europe? The costs, benefits, and preconditions of federal political systems*, Oxford, Oxford University Press, 1996, pp. 25-45.
7. Fritz W. Scharpf, “Can there be a Stable federal balance in Europe?”, in: Joachim Hesse & Vincent Wright(Eds.), *Federalizing Europe? The costs, benefits, and preconditions of federal political systems*, Oxford, Oxford University Press, 1996, pp.361-400.

Lecturi suplimentare:

8. Adrian Ivan, *Statele Unite ale Europei*, Iași, Institutul European, 2007, pp. 23-85.
9. Adrian Ivan, “Federalism și regionalizare în Europa”, în: Vasile Pușcaș, Adrian Ivan (coord), *Regiune și regionalizare în Uniunea Europeană*, Cluj-Napoca, Institutul Cultural Român, 2004, pp.39-48.
10. Kathleen R. McNamara, “Toward a Federal Europe? The Euro and Institutional Change in Historical Perspective”, în: Börzel, Tanja A & Cichowski, Rachel A.(Eds.), *The State of European Union, Vol.6*, Oxford, Oxford University Press, 2003, pp.253-268.
11. J.H.H.Weiler, “Federalism Without Constitutionalism: Europe’s *Sonderweg*”, în : Nikolaidis, Kalypso & Howse, Robert (Eds.), *The federal Vision*, Oxford, Oxford University Press, 2001, pp. 54-70.

Guvernanța multi-nivel în Uniunea Europeană

12. Tanja A. Boerzel and Madeleine O. Hosli, "Brussels between Bern and Berlin: Comparative Federalism meets the European Union", în: *Webpapers on Constitutionalism & Governance beyond the State*, No.2, 2002, pp.1-23.

Săptămâna 4: Consociationalismul

Concepte cheie: democrație consociatională, drept de veto, reprezentare proporțională

Bibliografie obligatorie:

1. Arend Lijphart, *Democrația în societățile plurale*, Iași, Polirom, 2002.
2. Luther Kurt Richard, *Party elites in divided societies: political parties in consociational democracy*, London, Routledge, 2005.
3. Banchoff Thomas, *Democracy and the new religious pluralism*, Oxford, Oxford University Press, 2007.
4. Rudy B. Andeweg, "Consociational Democracy", în: *Annual Review Political Science*, No.3, 2000, pp.509-536.
5. Arend Lijphart, "Negotiation democracy versus consensus democracy: Parallel conclusions and recommendations", în: *European Journal of Political Research*, Vol.41, 2002, pp.107-113.
6. Anne Peters, "A Plea for a Semi-Parliamentary and Semi-Consociational Democracy", în: *European Integration online Papers(EIoP)*, Vol.7, No.3, 2003, pp.1-36.

Lecturi suplimentare:

7. John Gerring, Strom C. Thacker and Carola Moreno, *Normative Models of Democratic Governance: Decentralism, Centralism, and Centripetalism*, 25 June, 2004.
8. Sammy Smooha, "Types of democracy and modes of conflict management in ethnically divided societies", in: *Nations and Nationalism*, Vol.8, No.4, 2002, pp.423-431.
9. Arend Lijphart, "The Puzzle of Indian Democracy: A Consociational Interpretation", în: *The American Political Science Review*, Vol. 90, No. 2, 1996, pp. 258-268.

Guvernanța multi-nivel în Uniunea Europeană

10. M.P.C.M. Van Schendelen, “ Consociational Democracy: The Views of Arend Lijphart and Collected Criticisms”, in: *American Political Science Review*, Vol.73, No.1, 1979, pp.143-183.
11. Helga Malmin Binningsbø, *Consociational Democracy and Postconflict Peace. Will Power-Sharing Institutions Increase the Probability of Lasting Peace after Civil War?*, Paper prepared for presentation at the 13th Annual National Political Science Conference, Hurdalsjøen, Norway, 5–7 January, 2005.

Săptămâna 5 : Guvernanța multi-nivel(conceptul de guvernanță)

Concepte cheie : guvernanță, buna guvernanță, guvernanță corporativă, responsabilitate, participare

Bibliografia obligatorie:

1. R.A.W.Rodes, “The New Governance: Governing without Government”, în: *Political Studies*, Vol.XIV, 1996, p.652-667.
2. Douglas NeJaime, “When new governance fails”, in: *Ohio State Law Journal*, Vol. 70, No. 2, 2009, pp.323-400.
3. Gérard Marcou, ”Présentation. La Gouvernance: innovation conceptuelle ou artifice de présentation”, în: Gérard Marcou et Hellmut Wollmann(sous la direction de), *La gouvernance territoriale. Annuaire 2006 des collectivités locales*, Paris, CNRS Editions, 2006, pp.5-18.
4. Josefin Almer and Matilda Rotkirch, *European Governance – An Overview of the Commission’s Agenda for Reform*, Swedish Institute for European Policy Studies, October, 2004.
5. Barbara Delcourt, “Gouvernance et gouvernance externe de l’Union Européenne: des concepts scientifiquement pertinents ?”, în: Barbara Delcourt, Olivier Paye, Pierre Vercauteren

Guvernanța multi-nivel în Uniunea Europeană

(Eds.), *La Gouvernance Européenne. Un nouvel art de gouverner ?*, Louvain -La - Neuve, Academia Bruylant, 2007, pp.15-41.

6. Pierre Vercauteren, “L’art de gouverner de l’UE: un glissement du gouvernement vers la gouvernance?”, în: Barbara Delcourt, Olivier Paye, Pierre Vercauteren (Eds.), *La Gouvernance Européenne. Un nouvel art de gouverner?*, Louvain -La - Neuve, Academia Bruylant, 2007, pp.61-80.
7. Isabelle Johnson, *Redefining the concept of governance*, Canadian International Development Agency, July 1997.

Recomandări:

8. Jaques Chevalier, «La gouvernance, un nouveau paradigme etatique?», în: *Revue Française d’Administration Publique*, No.105/106, 2003, pp. 203-217.
9. Christophe Reveillard, “Identité, puissance et gouvernance européenne: les conflits de l’Union Européenne”, în: *Géostratégiques. Les crises en Europe*, No.20, Juillet 2008, pp.53-64.
10. Vivien A. Schmidt, *The Europeanization of Governance in Larger European Democracies*”, paper presented at the biannual conference of the European Studies Association, Nashville, March 26-29, 2003.
11. Joint Workshop on *Governnace, Poverty Reduction and Gender Equality*, Organized by the UN Interagency Meeting on Women and Gender Equality and the OCED/DAC Working Party on Gender Equality, Vienna, 23-25 April 2001, <http://www.un.org/womenwatch/ianwge/collaboration/viennafvjan2002.pdf>

Săptămâna 6 : Guvernanța multi-nivel

Concepte cheie : actori supranational, actori regional, grupuri de interese, competențe partajate

Bibliografie obligatorie:

Guvernanța multi-nivel în Uniunea Europeană

1. Simona Piattoni, *The theory of multi-level governance*, Oxford, Oxford University Press, 2010, pp. 17-65.
2. Liesbet Hooghe & Gary Marks, *Multi-level governance and European Integration*, Lanham, Rowman & Littlefield Publishers Inc., 2001, pp.1-32.
3. Gary Marks & Liesbet Hooghe, “Contrasting visions of Multi-level governance”, în: Ian Bache and Matthew Flinders (Eds.), *Multi-level Governance*, Oxford, Oxford University Press, 2004, pp.15-30.
4. Bob Jessop, “Multi-level governance and Multi-level Metagovernance”, în: Ian Bache and Matthew Flinders(Eds.), *Multi-level Governance*, Oxford, Oxford University Press, 2004, pp.49-74.
5. Guy Peters and Jon Pierre, “Multi-level governance and Democracy: A Faustian Bargain?”, în: Ian Bache and Matthew Flinders(Eds.), *Multi-level Governance*, Oxford, Oxford University Press, 2004, pp.75-89.
6. Gary Marks, Liesbet Hooghe and Kermit Blank, “European Integration from the 1980s v. Multi-level governance”, în: *Journal of Common Market Studies*, Vol.34, No.3, 1998, pp. 341-378.

Lecturi suplimentare:

7. Gary Marks & Liesbet Hooghe, “Optimality and Authority: A Critique of Neoclassical Theory”, in: *Journal of Common Market Studies*, Vol.38, No.5, 2000, pp.795-816.
8. Petre Prisecaru, *Guvernanța Uniunii Europene*, București, Economica, 2005, pp.
9. Adrian Ivan, *Statele Unite ale Europei*, Iași, Institutul European, 2007, pp.227-238.
10. Nick Bernard, *Multi-level governance in the European Union*, the Hague, Kluwer International Law, 2002, pp.
11. Stephen Welch & Caroline Kennedy-Pipe, “Multi-level Governance and International Relations”, în: Ian Bache and Matthew Flinders (Eds.), *Multi-level Governance*, Oxford, Oxford University Press, 2004, pp.127-144.
12. Thomas Conzelmann, *Towards a new concept of multi-level governance?*, MLG Atelier, 10 September 2008.

Partea II-a : Actorii guvernantei multi-nivel

Guvernanța multi-nivel în Uniunea Europeană

Săptămâna 7 : Actori supranazionali: Comisia Europeană și Parlamentul European

Concepte cheie: proces decizional, autoritate executivă, autoritate legislativă, codecizie

Bibliografie obligatorie:

1. John Peterson, “The College of Commissioners“, în: John Peterson and Michael Shackleton(Eds.), *The Institutions of the European Union*, Oxford, Oxford University Press, 2006, pp.81-103.
2. Morten Egeberg, “The European Commission“, în: Michelle Cini(Ed.), *European Union Politics*, Oxford, Oxford University Press, 2007, pp.139-153.
3. Roger Scully, “The European Parliament“, în: Michelle Cini(Ed.), *European Union Politics*, Oxford, Oxford University Press, 2007, pp.174-187.
4. Michael Shackleton, “The European Parliament“, în: John Peterson and Michael Shackleton(Eds.), *The Institutions of the European Union*, Oxford, Oxford University Press, 2006, pp.104-124.
5. Corbet Richard, *Parlamentul European*, ed. VI, București, Monitorul Oficial, 2007.

Lecturi suplimentare:

6. Morten Egeberg, “Executive Politics as Usual: Role Behaviour and Conflict Dimensions in the College of European Commissioners“, *Arena Working Paper*, No.17, 2005.
7. Julia De Clerck-Sachsse and Piotr Maciej Kaczyński, “The European Parliament: More powerful, less legitimate? An outlook for 7th term“, în: CEPS Working Document, No.314, May, 2009.
8. John McCormick, *Understanding the European Union: a concise introduction, 4th Edition*, Houndmills, Palgrave Macmillan, 2008, (capitolele : *The European Commission* și *The European Parliament*).
9. Elizabeth Bomberg, Laura Cram and David Martin, “The EU’s Institutions“, în: Eliyabeth Bomberg and Alexander Stubb(Eds.), *The European Union: How Does It Work?*, Oxford, Oxford University Press, 2003, pp.44-49 și 56-59.

Săptămâna 8: Actori supranaționali: Consiliul European și Consiliul Uniunii Europene

Guvernanța multi-nivel în Uniunea Europeană

Concepte cheie: interguvernamentalismul UE, Summit european, competențe exclusive

Bibliografie obligatorie:

1. Philippe de Schoutheete, "The European Council", în: John Peterson and Michael Shackleton(Eds.), *The Institutions of the European Union*, Oxford, Oxford University Press, 2006, pp.37-59.
2. Jeffrey Lewis, "The Council of the European Union", în: Michelle Cini(Ed.), *European Union Politics*, Oxford, Oxford University Press, 2007, pp.154-173.
3. Fiona Hayes-Renshaw, "The Council of Ministers", în: John Peterson and Michael Shackleton(Eds.), *The Institutions of the European Union*, Oxford, Oxford University Press, 2006, pp.60-80.
4. John McCormick, *Understanding the European Union: a concise introduction, 4th Edition*, Houndmills, Palgrave Macmillan, 2008, (capitolul: *The council of Ministers*).

Lecturi suplimentare:

5. Jonas Tallberg, "The agenda-shaping powers of the EU Council Presidency", în: *Journal of European Public Policy*, Vol.10, No.1, 2003, pp.1-19.
6. Susanne K. Schmidt, "Only an agenda setter?: The European Commission's Power over the Council of Ministers", în: *European Union Politics*, Vol.1, No.1, 2000, pp.37-61.
7. Philippa Sherrington, "The Council of Ministers and the European Council", în: Alex Warleigh(Ed.), *Understanding European Union Institutions*, London, Routledge, 2002, pp.25-40.
8. Sandro Gozi, "Does the EU Institutional Triangle Have a Future?", în: *The International Spectator*, Vol.XXXVI, No.1, 2001, pp.39-49.

Guvernanta multi-nivel în Uniunea Europeană

9. Jan Beyers, "Where does supranationalism come from? Ideas floating through the working groups of the Council of the European Union", în: *European Integration online Papers*, Vol.2, No.9. 1998, pp.1-34.

Săptămâna 9: Actori naționali: statele membre UE

Concepte cheie: guvern national, COREPER, interes național

Bibliografie obligatorie:

1. Jeffrey Lewis, "National interests. COREPER", în: John Peterson and Michael Shackleton(Eds.), *The Institutions of the European Union*, Oxford, Oxford University Press, 2006, pp.272-292.
2. Simon Bulmer and Christian Lequesne, "New perspectives on EU-Member States Relations", în: *Research in Question*, No.4, January 2002, pp. 1-35.
3. Karen J. Alter, "Who Are the <Masters of the Treaty >?: European Governments and the European Court of Justice", în: *International Organization*, Vol. 52, No.1, 1998, pp. 121–147.
4. Brandsma, Gijb Jon, "Accountability deficits in European Comitology' decision making", în: *European Integration online Papers(EIoP)*, Vol.11, No.4, 2007, pp.1-15.

Lecturi suplimentare:

5. Torbjörn Larson, *Precooking - the function and the role of the expert groups in the European Union*, paper presented at EUSA 8th Biennial International Conference, Nashville, March 27-29, 2003.
6. Tanja A. Börzel, "How the European Union Interact with its member states", *Political Science Series*, No.93, 2003, pp.1-42.
7. Gornitzka, Å. and Sverdup, U., *Who are the experts? The informational basis of EU decision-making*, ARENA Working Paper, No.14, June 2008.

Săptămâna 10: Actori subnaționali: autoritățile regionale și locale

Concepte cheie: consiliu regional, consiliu local, Comitetul Regiunilor

Bibliografie obligatorie:

Guvernanța multi-nivel în Uniunea Europeană

1. Justin Greenwood, *Interest representation in the European Union*, Second edition, Houndmills, Palgrave Macmillan, 2007, pp.156-176.
2. Angela K. Bourne, "Regional Europe", în: Cini(Ed.), *European Union Politics*, Oxford, Oxford University Press, 2007, pp.287-303.
3. Charlie Jeffrey, "Social and Regional Interests", în: John Peterson and Michael Shackleton(Eds.), *The Institutions of the European Union*, Oxford, Oxford University Press, 2006, pp.312-329(paginile despre CoR).
4. Arthur Benz and B. Eberlein, "Regions in European Governance: The logic of Multi-level Interaction", în: *Working Paper RSC* No 98/31.
5. Michel Huysseune and M.Theo Jans, "Brussels as the capital of a Europe of the regions?", în: *e-Journal for Academic Research in Brussels*, Issue 16, 25 February 2008, pp.1-11.

Lecturi suplimentare:

6. Th.Christiansen, "Second Thoughts on Europe's < Third Level >: The European Union's Committee of the Regions", în: *Publius: The Journal of Federalism*, Vol.26, No.1 (winter 1996), pp.93-116.
7. Danuta Hübner, "Regions in a system of multi-level governance", în: *Scottish Jean Monnet Centre Occasional Paper Series*, Vol.1, No.1, January 2009, pp.1-10.
8. Carolyn Moore, *A Europe of the Regions vs. the Regions in Europe: reflections on regional engagement in Brussels*, paper presented at European Union Studies Association(EUSA) Annual Conference, Montreal, 17-19 May 2007.
9. Thomas Christiansen and Pamela Lintner, "The Committee of the Regions after 10Years: Lessons from the Past and Challenges for the Future", în: *Eipascope*, No.1, 2005, pp.7-13.

Săptămâna 11: Actori privați: grupuri de interes

Concepte cheie: expertiză tehnică, interese economice, interese publice, lobby

Bibliografie obligatorie:

1. Charlie Jeffrey, "Social and Regional Interests", în: John Peterson and Michael Shackleton(Eds.), *The Institutions of the European Union*, Oxford, Oxford University Press, 2006, pp.312-329(paginile despre Ecosoc).

Guvernanța multi-nivel în Uniunea Europeană

2. Rainer Eising, "Interest Groups in the European Union", în: Michelle Cini(Ed.), *European Union Politics*, Oxford, Oxford University Press, 2007, pp.202-221.
3. Justin Greenwood, *Interest representation in the European Union*, Second edition, Houndmills, Palgrave Macmillan, 2007:
 - Cap.3: Business interests, pp.49-72
 - Cap.4: Professional interests, pp.73-93
 - Cap.5: Labour Interests, pp.94-115.

Lecturi suplimentare:

4. Jan Beyers, Rainer Eising and William Maloney, "Researching Interest Group Politics in Europe and Elsewhere: Much We Study, Little We Know?", în: *West European Politics*, Vol.31, No.6, 2008, pp. 1103-1128.
5. Sabine Saurugger, "Interest groups and democracy in the European Union", în: *West European Politics*, Vol.31, No.6, 2008, pp.1274-1291.
6. Andreas Dür, "Interest groups in the European Union: How Powerful are They?", în: *West European Politics*, Vol.31, No.6, 2008, pp.1212-1230.

Săptămâna 12: Societatea civilă

Concepte cheie: organizație non-profit, asociație profesională, consultare

Bibliografie obligatorie:

1. Justin Greenwood, "Governance and organized civil society at the European Union level: the search for "input legitimacy" through elite groups", în: Vincent Della Sala and Carlo Ruzza(Eds.), *Governance and civil society in the European Union, vol.2: Exploring policy issues*, Manchester, Manchester University Press, 2007, pp.31-46.
2. Stijn Smismans, "How political theory could deal with the role of civil society organizations in European governance: reflexive deliberative polyarchy", în: Carlo Ruzza and Vincent Della Sala(Eds.), *Governance and civil society in the European Union, vol.1: Normative perspective*, Manchester, Manchester University Press, 2007, pp.73-88.

Guvernanta multi-nivel în Uniunea Europeană

3. Justin Greenwood, *Interest representation in the European Union*, Second edition, Houndmills, Palgrave Macmillan, 2007, pp.177-211.
4. Emanuela Bozzini, "The role of civil society organizations in written consultation processes: from the European Monitoring Centre to the European Fundamental Rights Agency", în: Vincent Della Sala and Carlo Ruzza(Eds.), *Governance and civil society in the European Union, vol.2: Exploring policy issues*, Manchester, Manchester University Press, 2007, pp.93-109.

Lecturi suplimentare:

5. Peter Bouwen, "Competing for consultation: civil society and conflict between the European Commission and the European Parliament", în: *West European Politics*, Vol.30, No.2, 2007, pp.265-284.
6. Jan Kubik, "How to study civil society: the state of the art and what to do next", în: *East European Politics & Societies*, Vol.19, No.1, 2005, pp.105-120.
7. Chris Rumford, "European civil society or transnational social space?: conceptions of society in discourses of EU Citizenship, Governance and the democratic deficit. An emerging agenda", în: *European Journal of Social Theory*, Vol.6, No.1, 2003, pp.25-43.
8. Stijn Smismans, "European Civil Society: Shaped by Discourses and Institutional Interests", în: *European Law Journal*, Vol.9, No.4, 2003, pp.482-504.

Săptămâna 13: Implementarea guvernantei multi-nivel prin politicile comunitare

Concepte cheie : dezvoltare regională, instrumente structurale, schimbări climatice, integrarea politicii de mediu.

Bibliografia obligatorie:

1. Simona Piattoni, *The theory of multi-level governance*, Oxford, Oxford University Press, pp.102-133, pp. 133-151.
2. Jenny Fairbrass and Andrew Jordan, "Multi-level Governance and Environmental Policy", în: Ian Bache and Matthew Flinders (Eds.), *Multi-level governance*, Oxford, Oxford University Press, 2004, pp.147-164.
3. Ian Bache," Multi-level Governance and European Union Regional Policy", în: Ian Bache and Matthew Flinders (Eds.), *Multi-level governance*, Oxford, Oxford University Press, 2004, pp.165- 178.
4. Commission of the European Communities, *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the Committee of the Regions and the European*

Guvernanța multi-nivel în Uniunea Europeană

Economic and Social Committee – Green Paper on Territorial Cohesion. Turning territorial diversity into strength, COM(2008)616 final, Brussels, 6.10.2008.

5. Commission of the European Communities, *Third Report on Economic and Social Cohesion*, Brussels, Mars, 2004.

Lecturi suplimentare:

6. Ulrich Brasche, *Europäische Integration*, München, R. Oldenburg Verlag, 2003, pp.243-274.
7. Michele Boldrin, Fabio Canova, "Regional policies and EU Enlargement", în: Bernard Funk and Leon Pizzati(Eds.), *European Integration, Regional Policy and Growth*, Washington D.C., World Bank, 2003, pp. 33-93.
8. Natalia Cugleşan, "Guvernanța multi-nivel și politica de mediu în Uniunea Europeană", în: Roman Morar(coord) et al, *Tehnologii pentru protecția mediului. Legislație, teorie, aplicații*, Cluj-Napoca, Dacia, 2008, pp.23-48.
9. Markus Haverland, "The impact of the European Union on Environmental Policies", in: Kevin Featherstone & Claudio M. Radaelli(Eds.), *The Politics of Europeanization*, Oxford, Oxford University Press, 2003, pp.203-224..

Săptămâna 14: Europenizarea și guvernanța multi-nivel

Concepte de bază: europenizare, acquis comunitar, transformare, acomodare

Bibliografia obligatorie:

1. Kevin Featherstone, "Introduction: In the Name of Europe", în: Kevin Featherstone and Claudio Radaelli(Eds.), *The Politics of Europeanization*, Oxford, Oxford University Press, 2003, pp.3-20.
2. Claudio M. Radaelli, "The Europeanization of Public Policy", în: Kevin Featherstone and Claudio Radaelli(Eds.), *The Politics of Europeanization*, Oxford, Oxford University Press, 2003, pp.27-52.
3. Hussein Kassim, "Meeting the demands of EU Membership: The Europeanization of national Administrative Systems", în: Kevin Featherstone and Claudio Radaelli(Eds.), *The Politics of Europeanization*, Oxford, Oxford University Press, 2003, pp.83-106.
4. Heather Grabbe, "Europeanization goes East: power and uncertainty in the EU accession process", în: Kevin Featherstone and Claudio Radaelli(Eds.), *The Politics of Europeanization*, Oxford, Oxford University Press, 2003, pp.303-324.
5. David Coen and Charles Dannreuther, "Differentiated Europeanization: large and small firms in", în: Kevin Featherstone and Claudio Radaelli(Eds.), *The Politics of Europeanization*, Oxford, Oxford University Press, 2003, pp.255-272.

Guvernanța multi-nivel în Uniunea Europeană

Lecturi suplimentare:

6. Annette Elisabeth Töller, “The Europeanization of Public Policies – Understanding Idiosyncratic Mechanisms and Contingent Results”, în: *European Integration online Papers (EIoP)*, Vol.8, No.9, 2004, pp-1-26.
7. Jarle Trondal, “Two Worlds of Europeanisation – Unpacking Models of Government Innovation and Transgovernmental Imitation”, în: *European Integration online Papers (EIoP)*, Vol.9 No.1, 2005, pp. 1-25.
8. Vivien A. Schmidt, “Europeanization and the Mechanics of Economic Policy Adjustment”, în: *European Integration online Papers (EIoP)*, Vol.5 No.6, 2001, pp. 1-24.
9. Gerda Falkner, “Comparing Europeanisation Effects: From Metaphor to Operationalisation”, în: *European Integration online Papers (EIoP)*, Vol.7 No.13, 2003, pp.1-25.
10. Jarle Trondal, “The Europeanisation of Research and Higher Educational Policies – Some Reflections”, în: *European Integration online Papers (EIoP)*, Vol.6 No.12, 2002, pp.1-22.

VIII. Detalii organizatorice, gestionarea situațiilor excepționale:

- recuperarea orelor se va realiza prin reprogramare conform unui calendar anunțat;
- lucrările semestriale vor fi elaborate conform metodologiei avansate;
- plagiatul se sancționează prin anularea dreptului studentului de a participa la examinarea finală din sesiunea de iarnă;
- contestațiile vor fi rezolvate prin recorectarea lucrărilor conform Regulamentului Facultății.